

EU PROJEKT: POBOLJŠANJE SUSTAVA ODVODNJE I PROČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA UMAGA

More u Umagu bit će trajno zaštićeno

U sklopu Operativnog programa Konkurentnost i kohezija EU, a u suradnji s Hrvatskim vodama, za projekt "Poboljšanje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Umag", izrađena je studijsko-projektna dokumentacija upravljanja otpadnim vodama na području grada Umaga i okolnih naselja. Nositelj tog projekta je 6. maj odvodnja u partnerstvu s Gradom Umagom.

Ukupna vrijednost investicije iznosi 333.928.908 kuna od čega 90 posto čine bespovratna sredstva Europske unije, Hrvatske i Hrvatskih voda.

-Izgradnjom nove i rekonstrukcijom postojeće infrastrukture sustava odvodnje ulaže se u budućnost zaštite okoliša u

U usporedbi s današnjim načinom pročišćavanja otpadnih voda nova tehnologija će omogućiti 95 posto kvalitetnije pročišćavanje. Izrađena je projektna dokumentacija za gradnju 61,5 kilometara nove kanalizacijske mreže, 14 novih crpnih stanica, rekonstruirat će se pet kilometara starih priobalnih kolektora, šest crpnih stanica i sedam havarijskih ispusta

skladu sa svim zakonskim regulativama i EU direktivom. Na taj će se način Uvažanima pružiti trajna sigurna, pouzdana i učinkovita komunalna usluga, kaže Krešimir Vedo, predsjednik uprave komunalnog poduzeća 6. maj.

Sustav odvodnje Umag obuhvaća područje savudrijskog i umaškog sliva na kojem će se u sklopu spomenutog projekta izgraditi oko

61,5 km nove kanalizacijske mreže i 14 novih crpnih stanica. Nadalje, rekonstruirat će se oko pet kilometara starih priobalnih kolektora, šest crpnih stanica i sedam havarijskih ispusta, a izgradnjom cjelokupnog sustava povećat će se priključenost na sustav odvodnje na 92 posto korisnika.

-Osim studijske dokumentacije, izrađena je i cjelokupna projektna doku-

mentacija koja je financirana bespovratnim sredstvima Europske unije i Hrvatskih voda u ukupnom iznosu od pet milijuna kuna. Izrađen je 31 idejni i glavni projekt kanalizacijske mreže naselja i spojnih kolektora sa ishodenim lokacijskim dozvolama te idejni projekt novog uređaja Umag jug, s pristupnom cestom. U tijeku su aktivnosti vezane na rješavanje imovinsko-pravnih odnosa te postupci ishođenja svih potrebnih dokumenata vezanih za zaštitu okoliša pri nadležnom Ministarstvu.

Osim proširenja sustava odvodnje, izgradit će se novi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda sa trećim stupnjem pročišćavanja.

-Postojeći sustav odvodnje Umag objedinjuju dva uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, koji

se nalaze na dvije lokacije jedan u Savudriji, a drugi u Umagu. Izrađene su studije koje su pokazale da je financijski i tehnički najpovoljnija varijanta kojom se zatvara uređaj Savudrija te se izrađuje novi jedinstveni uređaj u Umagu. Kapacitet novog uređaja je 59.000 ekvivalent stanovnika, što će osim potreba stanovništva, zadovoljiti i potrebe tijekom turističke sezone čime će se trajno osigurati zaštita u osjetljivom području priobalnog mora.

Što se tiče trećeg stupnja pročišćavanja otpadnih voda, to je najsuvremenija tehnologija pročišćavanja koja osim mehaničkog i biološkog pročišćavanja, dodatno uklanja bakterije iz vode, što omogućava njenu ponovnu upotrebu.

-U usporedbi sa današnjim načinom pročišćavanja otpadnih voda nova tehnologija će omogućiti 95 posto kvalitetnije pročišćavanje otpadnih voda. Cilj projekta je da se od otpadne vode koje su zadnjih desetljeća predstavljale sustavnog zagađivača našeg mora pretvore u važan resurs.

Gradu Umagu je, ističe Vedo, ovaj projekt od velikog značaja. Izgradnjom sustava zaštite otpadnih voda radi se najveći iskorak u očuvanju okoliša i zaštiti građana na ovom području.

-Projektom se postiže trajno rješenje onečišćenja mora. Brigom za očuvanjem okoliša i njegovom zaštitom postižu se temeljna načela za kvalitetniji i zdraviji život.

Tea GRGIĆ

ŽUPAN VALTER FLEGO NA PLENARNOJ
SJEDNICI ODBORA REGIJA U BRUXELLESU

Održiva hrana budućnost je zdravlja

Lokalnu hranu moramo staviti na lokalni stol, što je i cilj svih naših nastojanja u Istarskoj županiji - što više koristiti domaće proizvode. Iz tog razloga, započeli smo projekte i aktivnosti kojima osiguravamo lokalne namirnice u školama, bolnicama te domovima za starije i nemoćne, istaknuo je župan Flego

Europska unija svojim građanima treba osigurati zdravu i sigurnu prehranu na način da, umjesto drastičnog povećanja proizvodnje, racionalnije koristimo ono što već imamo. Hranu moramo što manje baciti i što bolje iskorištavati te ujedno poboljšati logistiku opskrbe namirnicama za sve stanovnike EU, izjavio je istarski župan

povjerenik za zdravlje i sigurnost hrane Vytenis Andriukaitis.

- Lokalnu hranu moramo staviti na lokalni stol, što je i cilj svih naših nastojanja u Istarskoj županiji - što više koristiti domaće proizvode. Iz tog razloga, započeli smo projekte i aktivnosti kojima osiguravamo lokalne namirnice u školama, bolnicama te domovima za starije i nemoćne, istaknuo je

Istarski župan smatra da EU mora kroz fondove i programe puno više podržati male poljoprivrednike te da mora poraditi na osvježavanju svojih građana o važnosti zdrave prehrane.

- Upravo ovdje vidim veliki potencijal Istre koja ima sve preduvjete da postane eko regija zdravih proizvoda, a da bi to postigli, moramo smanjiti upotrebu pesticida u poljoprivredi, mijenjati naše prehrambene navike te skratiti opskrbni lanac u poljoprivredi kako bi mali poljoprivrednici što lakše plasirali svoje proizvode, rekao je župan Flego.

Mali ekološki sajmovi i tržnice

Istaknuo kako je biološko-organska proizvodnja budućnost poljoprivrede i ogroman doprinos kvalitetnijem i zdravijem životu.

- Osim kvalitete tla i vode, izrazito je važna i kvaliteta zraka kojeg udišemo, stoga smatram da je naša pobjeda za Plomin C bez ugljena dokaz da vodimo brigu o zdravlju naših građana. Želimo graditi najbolju regiju po mjeri čovjeka, a upravo je zdravlje njenih ljudi temelj svake regije, zaključio je župan Flego.

Članovi Odbora regija zatražili su da se dodatno stimulira i podrži razvoj sustava poljoprivredne proizvodnje malih sustava, osobito onih koje se nalaze u osjetljivim područjima i na periferiji gradova. Naglašena je i potreba za daljnjim razvojem alternativnih mreža prehrane poput malih ekoloških sajмова i tržnica gdje lokalni proizvođači nude zdravu, kvalitetnu hranu izravno potrošačima po povoljnim cijenama. Nadalje, članovi su istaknuli važnost strateškog planiranja na regionalnoj razini koja je ključna za smanjenje ukupnog utjecaja okoliša na sustave hrane.

C. B. GALIĆ

Valter Flego i Vytenis Andriukaitis

Valter Flego na nedavno održanoj 122. plenarnoj sjednici Europskog odbora regija u Bruxellesu, na čijem dnevnom redu je bila i rasprava o europskoj prehrambenoj politici.

Lokalnu hranu na lokalni stol

U raspravi o održivoj prehrambenoj politici predložene su inicijative i mjere koje će podržavati europsku prehrambenu politiku iz lokalne i regionalne perspektive, a na kojoj je sudjelovao i EU

OPG GORANA FLEGA REGISTRIRAN

Bespovratni u leđa mladima

U sklopu projekta u OPG-u Flego nabavili prikolicu za stajski gnoj

Uputio se u županijsku Savjetodavnu službu gdje su mu izradili procjenu ekonomske veličine OPG-a i kada se pokazalo da udovoljava uvjetima natječaja, 35-godišnji Goran Flego iz Skuljari kod Buzeta, čiji je OPG vjerojatno najveći u Istri kada je o tovu junadi riječ, kandidirao je projekt vrijedan 381.150 kuna za nabavu teladi, prikolice za stajski gnoj i roto freze, koji mu je i odobren

NAPISALA I SNIMILA
Gordana CALIĆ SVERKO

Razmotrio je uvjete Mjere 6 "Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja", podmjere 6.1., uputio se u županijsku Savjetodavnu službu gdje su mu izradili procjenu ekonomske veličine OPG-a i kada se pokazalo da udovoljava uvjetima natječaja, 35-godišnji Goran Flego iz Skuljari kod Buzeta, čiji je OPG vjerojatno najveći u Istri kada je o tovu junadi riječ, kandidirao je projekt vrijedan 381.150 kuna za nabavu teladi, prikolice za stajski gnoj i roto frezu, koji mu je i odobren.

Teško je opstati s 40 komada teladi

Mladi poljoprivrednik jedan je od deset korisnika sredstava ove mjere iz Istre. Ova bespovratna sredstva kaže, dala su mu vjetar u leđa, motivirala ga

da poveća proizvodnju.

- Trebali smo napuniti štale jer sa 30, 40 komada teladi danas je teško opstati ako još imaš i nekih kreditnih obaveza. Počeli smo se raspitivati o natjecanjima i doznali za tu mjeru. Procjena ekonomske veličine OPG-a pokazala je da smo ispod 50.000 eura što je bio uvjet da se uopće možemo prijaviti. Obratili smo se jednoj konzultantskoj tvrtki u Rijeci, gdje su nam objasnili proceduru prijave na natječaj, potpisali smo ugovor i započeli su nam pripremati dokumentaciju. Trajalo je to godinu dana, u rujnu prošle godine dobili smo odluku resornog ministarstva da smo prošli natječaj, reći će Goran.

Natječaj za Mjeru 6, podmjeru 6.1. "Potpora mladim poljoprivrednicima", operacija 6.1.1. "Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima", raspisan je krajem 2015. godine. Goran je tada bio nositelj OPG-a

otprilike godinu dana, a s obzirom je pravilima natječaja bilo propisano kako mladi nositelj OPG-a na toj poziciji ne smije biti duže od 18 mjeseci prije podnošenja zahtjeva, požurio je s prijavom.

- Ubrzo nakon odluke o prihvaćanju projekta stigla je i prva isplata u vrijednosti od 30 posto ukupnog iznosa. Početkom veljače ove godine predali smo zahtjev za isplatu druge rate u vrijednosti 50 posto sveukupnog iznosa. Treći zahtjev za isplatu preostalih 20 posto predaje se po završetku projekta, pojašnjava Goran

Sa sredstvima prve rate od 114.345 kuna u OPG-u Flego kupili su telad od stočara iz Beraka kod Vinkovaca. Do sada su nabavili 40 komada. Upravo čekaju isplatu druge rate. Nabavit će još dvije krave i dvadeset teladi. No kako bi ubrzali realizaciju projekta prethodno su uzeli krediti u banci i

ZA TOV JUNADI USPJEŠNO JE KANDIDIRAO PROJEKT VRIJEDAN GOTOVO 400.000 KUNA

na sredstva vjetar su im poljoprivrednicima

Treća generacija: Goran Flego nastavlja obiteljsku tradiciju

kupili prikolicu za stajski gnoj vrijednu oko 150.000 kuna. Taj kredit vratit će sredstvima druge rate.

Opet će se kandidirati na natječaje

OPG-u Flego prva je to kandidatura na natječaj Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, prethodno su koristili kredite županijskih fondova. Istarska županija naime preko "Fonda za razvoj poljoprivrede i agroturizma Istre" odobrava kredite za poticanje razvoja poljoprivrede, lovstva, lovno-turizma, agroturizma i obrtništva u funkciji razvoja poljoprivrede i ruralnog prostora.

- Iskustva su pozitivna, iako je sam proces dugačak no svima bi preporučio da se kandidiraju na natječaje iz raznih mjera ruralnog razvoja. Sada ćemo se vjerojatno prijaviti i na natječaj Mjere 4 - Ulaganja u fizičku imovinu, podmjera 4.1., tip operacije 4.1.2. Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš, koji se provodi kako bi se zadovoljili standardi u sklopu Nitratske direktive. Poslali smo upit mogu li se kandidirati na novi natječaj s obzirom na realizaciju prethodnog projekta još u tijeku i odgovorili su potvrdno. Planiram nabaviti mehanizaciju potrebu za zbrinjavanje

stajskog gnojiva i ukoliko stignem ishodovati papire i objekt za skladištenje stajskog gnojiva, gnojnicu. Kreditima zatvarati takve investicije jako je teško jer su kamate velike i previše bi se zadužili, pojašnjava Goran razloge kandidiranja novog projekta.

Želi nastaviti obiteljsku proizvodnju

Goran je treća generacija u obitelji Flego koja se bavi stočarstvom, a OPG koji je prethodno bio registriran na njegovu majku, preuzeo je po njenom odlasku u mirovinu, 2014. godine. Radio je kao mesar, sa ocem privatno kao autoprijevoznik, a tov junadi je

bio sporedni posao sve do 2014. godine kada je preuzeo obiteljski OPG.

- Volim taj posao i želim nastaviti obiteljsku proizvodnju, reći će Goran. Sada ide na tečaj za ekološkog poljoprivrednika.

Osnovna djelatnost OPG-a je tov junadi, većinom simentalca. Problem je nabava teladi jer krava je sve manje.

- Dosta njih koji su proizvodili mlijeko odustrali su od te proizvodnje i stavljaju telad u tov te je ne prodaju. Telad koju smo nabavili sredstvima projekta uzeli smo u Slavoniji i jako smo zadovoljni. Prije nego sam se javio na natječaj u našim štalama bilo je četrdesetak grla, a sada je 85

teladi i šest krava. Do kraja projekta trebalo bi ukupno biti 110 grla. Imamo tri štale; u prvoj su krave i mala telad, koja potom ide na slobodan tov do 650 kilograma. Proces proizvodnje od kada kupimo telad dok ona ne izađe iz farma je šesnaest mjeseci. Kupujemo malu telad starosti do mjesec dana i tovimmo junad do 650 kilograma pa ih prodajemo klaonicama, mesnicama, većinom na našem području. Ranije smo imali uslugu tova i surađivali s jednom lokalnom tvrtkom, a sada imamo uglavnom vlastitu telad. Upravo smo stoga morali povećati broj grla kako bi održali proizvodnju i osigurali dovoljno stoke za mjesečnu isporuku, kaže Goran.

Obraduju 30 hektara površine

U OPG-u Flego obraduju 30 hektara površine, većinom svoje, a nešto i u zakupu. - Najveći problem došla je divljač. Što god sijemo, pšenicu ili kukuruz, sve treba ograditi električnim pastinom. To međutim dodatno povećava cijenu proizvodnje jer parcele su usitnjene i to iziskuje velike troškove. Na male parcele stavljamo pretežno djelinu za košnju, a na velike parcele pšenicu i kukuruz da se mogu ograditi električnim pastinom. Sijeno, lucernu stignemo spremati za cijelu godinu, a kukuruz i pšenicu moramo dokupiti. Godišnje za tov junadi treba oko 1.200 bala sjena, oko 100 tona žitarica i oko 200 kubika silaže, kaže Goran.

Proizvodnja poskupljuje

Na pitanje sa kakvim se problemima danas susreću stočari, Goran će reći da se cijene repromaterijala povećavaju, iz godine u godinu poskupljuje sjemenski kukuruz. Prije nekoliko godina telad od 10 do 15 dana koštala je 1.500 do 2.000 kuna, a sada već skoro 3.000 kuna. Dakle proizvodnja poskupljuje, a cijena mesa po kilogramu žive vage neovisno da li je domaći tov ili uvoz, već je desetak godina ista i kreće se između 14 i 15 kuna.

Kupuju telad staru do mjesec dana i tove junad do 650 kg

U planu nabava mehanizacije za zbrinjavanje stajskog gnojiva

Tov junadi u Škuljarima

CENTAR ZA ISTRAŽIVANJE MORA U OGLEDNOM PROJEKTU EUROPSKE UNIJE MARELITT

Jadransko more manje ugroženo otpadom od sjevernih europskih mora

Morski otpad je postao veliki globalni i europski problem koji utječe na ekosustav četiriju regionalnih mora - Baltičkoga, Crnoga, Mediterana i sjeveroistočnog Atlantika, pa je njegovo zbrinjavanje postao jedan od najvažnijih dijela Morske direktive Europske unije. Na tome se radi već desetak godina, u SAD-u i duže. Kroz Marelitt promatrano je i ocijenjeno zagađivanje mora, kako bi se osmislili projekti za uklanjanje otpada i na toj osnovi uspostaviti jasni postupci dobre prakse

Piše **Aldo POKRAJAC**

Rovinjski Centar za istraživanje mora (CIM) Instituta „Ruđer Bošković“ dovršio je ogledni projekt Europske unije Marelitt, kojem je cilj ukloniti otpad iz europskih mora. Riječ je o jednom od šest istovremeno vođenih oglednih projekata diljem Europe i jednim koji se bavi područjem Jadranskog mora. Pokrenuti su prema programima Morske direktive EU, središnjeg projekta o zaštiti mora, u koji je kao članica Europske unije uključena i Hrvatska. Ovaj projekt bi trebao pomoći da se do 2020. u svim morima koje dotiču zemlje EU postigne „dobar status okoliša“, koji će jamčiti da svojstva i količina morskog otpada ne znače opasnost za okoliš u moru i na obali.

Najopasnija mikroplastika

Morski otpad je naime postao veliki globalni i europski problem koji utječe na ekosustav četiriju regionalnih mora - Baltičkoga, Crnoga, Mediterana i sjeveroistočnog Atlantika, pa je njegovo zbrinjavanje postao jedan od najvažnijih dijela Morske direktive. Na tome se radi već desetak godina, u SAD-u i duže.

Kroz Marelitt promatrano je i ocijenjeno zagađivanje mora, kako bi se osmislili projekti za uklanjanje otpada i na toj osnovi uspostaviti jasni postupci dobre prakse.

Istraživanja su trajala dvije godine i vršena su na području cijelog Jadrana, na kopnenom i morskome dijelu. Naše je more zatvoreno, sa manjim strujanjem, pa se u njemu otpad sporije giba. Srećom, manje je ugroženo od sjevernih mora, posebno Baltika, oko

Mirta Smolaka Tanković

Donacija Zaklade Adris za nova istraživanja

Centar za istraživanje mora je sudjelovao i u prvom IPA projektu Europske unije DeFishGear (Sustav upravljanja morskim otpadom u Jadranskoj regiji). Ovim je projektom prvi put procijenjeno zagađivanje Jadrana otpadom i njegov ekonomski i ekološki utjecaj na obalne zajednice. Osmišljena je uspostava sustava sakupljanja napuštenih ribarskih mreža, plutajućeg otpada i otpada sa morskog dna. Uz to utvrđena su nova saznanja o mikroplastici u moru. U očekivanju novih EU projekata kontinuitet u istraživanju mehaničkog otpada u moru će osigurati projekt „Opterećenje mikroplastikom u obalnom području sjevernog Jadrana“ koji je dobio donaciju Zaklade Adris. Tim CIM-a pod vodstvom Mirta Smolaka Tanković sa ovim projektom istražuje vremensku i prostornu distribuciju mikroplastike u obalnom području sjevernog Jadrana.

kojega je smješteno puno industrijskih postrojenja. Na našem dijelu Jadrana otpadu se najviše izloženo dubrovačko otočje, posebno Mljet. Nakon jakih udara južnih vjetrova iz Sredozemnog mora kroz Otrant uvala Mljeta zna preplaviti otpad kojeg treba dugo prikupljati i zbrinuti, kaže Mirta Smolaka Tanković, znanstvenica CIM-a i koordinatorica projekta za Hrvatsku.

Naglašava da je stanje u sjevernom Jadranu bolje. Na tom području najviše otpada u more stiže preko rijeke Po, oko koje su smješteni najveći industrijski bazeni Italije. Srećom, veliki dio naplavina koje dolaze tom snažnom rije-

Povlačenje mreže pred Rovinjom

kom nošen strujama pluta uz talijansku obalu prema jugu, pa naš dio mora nije ugrožen.

Dosadašnjim istraživanjima ustanovljeno je da je od mehaničkog otpada najveća opasnost u moru

mikroplastika, koja se ne uspijeva razgraditi. Nošenje strujanjem nalazi se u svim slojevima mora, pa sa ostalom hranom često završava u utrobama morskih organizama. Analizama želudaca riba utvrdili

smo da za sada situacija nije alarmantna, ali ju treba pratiti jer je na tržištu sve više proizvoda koji u sebi sadrže mikročestice koje kanalizacijskim vodama završavaju u moru. Uz ostalo sastavni su dio cijelih pa-

leta kozmetičkih priprava. Opasne su i mikronske niti sintetičkih tkanina, koja se odvajaju prilikom strojnog pranja. Pranjem jedne sintetičke deke ispade toliko mikronskih niti kojim se može napuniti poveća

epruveta. Novi sustavi kanalizacije sa pročistačima, koji se grade uzduž obale, najviše u Istri, spriječit će dospijevanje tih, po morske organizma najopasnijih čestica u more, kaže Mirta Smolaka Tanković.

Prikupljanje krupnog otpada

Kad je riječ o krupnijem mehaničkom otpadu od plastike, gume, drva i stakla njihovo je skupljanje lakše. Ekološke akcije koje često provode ronici očistili su veći dio našeg priobalja. Puno pomažu i proljetne akcije te redovna čišćenja plaža. Na žalost, naglašava Smolaka Tanković, ekološko zbrinjavanje ovako prikupljenog otpada je otežano jer se na njemu u moru nakupljaju sedimenti, koje je gotovo nemoguće očistiti.

Nakon jakih udara južnih vjetrova iz Sredozemnog mora kroz Otrant, uvala Mljeta zna preplaviti otpad

Skupljanje otpada u mreži

Čišćenje mreže

Istarske županije, lučkih vlasti, ribara, komunalnih društava i Zelene Istre. Na radionici su iznijete saznanja o mehaničkom onečišćenju mora, prenijeta iskustva o prikupljanju otpada i donijete mjere o uspostavi sustavnog praćenja i njegova zbrinjavanja.

- Prilikom provedbe projekta surađivali smo sa

svima koji žive od mora i brinu se o njegovom stanju. Lučke kapetanije sa lokalnom upravom određuju mjesta gdje će se skupljati mehanički otpad iz mora, koji će potom zbrinjavati komunalna društva. Ribari su upućeni na more, pa će uz stvaranje uvjeta mehanički otpad odlagati na određena mjesta. Svijest o potrebi za-

štite mora je probudena, a uz to iznimno je važan timski rad, ne samo znanstvenika i lokalne uprave, nego i cijele zajednice, zaključuje Mirta Smolaka Tanković.

Znanstvenici iz CIM-a sudjelovali su u brojnim školskim ekološkim projektima, prenoseći mladim generacijama svijest o potrebi očuvanja mora. Sa EU projektima o zbrinjavanju otpada u moru upoznaju se učenici prilikom obilaska laboratorija CIM-a u Rovinju. O ovoj problematici uče studenti Studija o moru, čija se nastava odvija u ovoj ustanovi. Sa time se upoznaju i studenti sa zagrebačkog Prirodoslovnog matematičkog fakulteta te sa osječkog i sveučilišta iz Njemačke, Austrije i Mađarske, koji u Centru za istraživanje mora obavljaju terensku nastavu.

Sustavni uvjeti za zbrinjavanje otpada iz mora se poboljšavaju. Uz njih potrebno je djelovati na uzroke i ne dopustiti da naše more postane odlagalište otpada. Treba sustavno rješavati odvodnju otpadnih voda i uvjete za rad industrije koja uzrokuje pojavu otpada u moru. Zbrinjavanje morskog otpada je posebno važno za Hrvatsku, koja ima mora gotovo koliko i kopna.

Otpad iz mora

MINISTARSTVO OBJAVILO NATJEČAJ PROGRAMA RURALNOG RAZVOJA ZA DRUŠTVENU INFRASTRUKTURU

Napokon raspisan natječaj za vrtiće i društvene domove

Ovo je prvi takav natječaj koji se raspisuje za hrvatske korisnike, njime se kani raspodijeliti 375 milijuna kuna odnosno 50 milijuna eura, a prijave se mogu podnositi od 18. travnja do 18. svibnja 2017. godine

Ministarstvo poljoprivrede objavilo je dugo očekivani natječaj za "Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu", odnosno za operaciju 7.4.1. Programa ruralnog razvoja. Ovo je prvi takav natječaj koji se raspisuje za hrvatske korisnike, njime se kani raspodijeliti 375 milijuna kuna odnosno 50 milijuna eura, a prijave se mogu podnositi od 18. travnja do 18. svibnja 2017. godine.

Projekti izgradnje ili rekonstrukcije

Na ovaj se natječaj mogu kandidirati projekti izgradnje ili rekonstrukcije dječjih vrtića, igrališta, društvenih i kulturnih domova i slične aktivnosti kojima se stanovništvu ruralnih krajeva pružaju jednake mogućnosti kao i onima u urbanim područjima.

Vrtić Brtonigla pretijesan je za svu djecu

jima, čime se doprinosi zadržavanju stanovništva i kvaliteti života.

Svoje projekte na ovu mjeru mogu kandidirati jedinice lokalne samouprave ili trgovačka društva u njihovom većinskom vlasništvu; neprofitne javne ustanove kojima je osnivač lokalna samouprava (osim javnih vatrogasnih postrojbi, lokalnih i regionalnih razvojnih agencija te osnovnih škola); zatim udruge koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokal-

no stanovništvo (osim lokalnih akcijskih grupa, zajednica udruga, zaklada i fondacija); lokalne organizacije vjerskih zajednica koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokalno stanovništvo; te lokalne akcijske grupe koje su odabrane unutar Programa ruralnog razvoja.

Oplemenjivanje ruralnih prostora

"Raspisivanjem ovog natječaja Program ruralnog razvoja dobiva svoj puni

smisao. Omogućit ćemo našim ruralnim područjima život dostojan čovjeka odnosno pružiti jednake mogućnosti selu kao i gradu. Oplemenjivanje ruralnih prostora ovakvim nužno potrebnim sadržajima doprinijet će povećanju kvalitete života i dati razlog mladima da ostanu na selu, jer novi vrtići i društveni domovi neizostavan su servis modernog doba", izjavio je ministar poljoprivrede Tomislav Tolušić u povodu objave ovog natječaja. Upravo za

ovakve sadržaje, pogotovo za izgradnju ili proširenja dječjih vrtića, već duže od godinu dana istarske općine i gradovi imaju zgotovljene projekte, a kako je objavljivanje ovog natječaja jako kasnilo, mnogim je jedinicama lokalne samouprave to stvorilo velike probleme jer su zbog neraspisivanja natječaja rebalansima morale uklanjati predviđena sredstva iz svojih proračuna ili ih premještati u narednu godinu.

D. ŠIŠOVIĆ

I Brtonigla će kandidirati za dogradnju vrtića

Općina Brtonigla već je u cijelosti pripremila projekt dogradnje zgrade vrtića. Riješeni su imovinsko-pravni odnosi, prikupljeni su brojni dokumenti koji prethode prijavljivanju i kandidiranju projekta za dobivanje sredstava. Procijenjena vrijednost projekta je nešto više od 5,5 milijuna kuna što govori da Općina nema dovoljno sredstava za njegovu realizaciju, pa se očekuje povoljno rješenje jer se radi o projektu koji udovoljava zahtjevima strategije Europa 2020. Konkretno, projektom se predviđa dogradnja postojeće školske i vrtićke zgrade s južne strane. Dogradit će se prostorije u prizemlju površine oko 500 četvornih metara i oko 80 kvadrata nadstrešnice. Novi dograđeni dio zgrade spojit će se sa postojećim dijelom hodnikom. Planirana je dogradnja tri glavne prostorije za vrtićke skupine od 20 djece i čime bi se zadovoljili standardi od oko tri kvadrata po djetetu, te dogradnja jedne prostorije za jaslčku skupinu sa standardom od pet kvadrata po djetetu.

NA POSLJEDNJOJ SJEDNICI GRADSKOG VIJEĆA USVOJEN AKCIJSKI PLAN ENERGETSKE UČINKOVITOSTI

Grad Labin je na dobrom putu

Gradski vijećnici u Labinu nedavno su usvojili akcijski plan energetske učinkovitosti za razdoblje 2017. - 2019. godine. Ukupni iznos investicija planiranih u spomenutom periodu iznosi 69,8 milijuna kuna, pri čemu će Grad Labin s korisnicima sufinancirati 30,5 milijuna kuna. Ostatak iznosa planira se osigurati sufinanciranjem od strane EU fondova, FZOEU i drugih izvora sufinanciranja. U 2017. godini planirane su investicije u iznosu od 14,9 milijuna kuna, gdje će Grad s korisnicima participirati s 5,8 milijuna kuna.

Akcijski plan dat će uvid u stanje projekata energetske učinkovitosti

na području Grada Labina te dati plan investicija za naredne tri godine. Također, dat će uvid u korištenje sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i nadležnih ministarstava po pitanju energetske obnove objekata, kao i iznos uštede na pojedinim objektima i javnoj rasvjeti.

Siniša Krunić, izradivač Akcijskog plana poručio je prilikom prezentacije projekta da je Grad izuzetno ozbiljno pristupio planu.

- Labinski je gradonačelnik, s još pet istarskih gradonačelnika, potpisao Sporazum gradonačelnika te se obvezao na smanje-

nje emisije CO2 na njihovom području za najmanje 40 posto do 2030. godine učinkovitijom upotrebom energije i većom upotrebom

obnovljivih izvora energije. Labin je već na dobrom putu. Lider je u Hrvatskoj po broju obnovljenih zgrada, a u planu vidimo da će

se uskoro obnoviti i preostale pedagoške ustanove. U pripremi je projekt za obnovu obiteljskih kuća gdje će se također dodjeljivati poticaji za obnovu. U sklopu primjene mjera energetske učinkovitosti na dijelu javne rasvjete izvršeni su radovi na zamjeni postojećih rasvjetnih tijela novim energetski učinkovitijim te su, na pojedinim lokacijama, postavljeni regulatori polunoćnog rada. Cjelovito gledano, situacija u Labinu je jako dobra te sam uvjeren da ćemo u naredne tri godine realizirati sve projekte definirane Akcijskim planom energetske učinkovitosti, poručio je Krunić.

Dodajmo da je na konferenciji koja promovira izvrsnost i inovativnost rješenja implementiranih u hrvatskim gradovima „Pametni gradovi - gradovi budućnosti“, Labin u listopadu prošle godine dobio nagradu u kategoriji „Pametnija energetika“ za projekt „Provođenje energetske obnove u zgradarstvu“. Protekla je 2016. godina bila najuspješnija godina tvrtke Labin stan, koja provodi energetske obnove stambenih zgrada, te su izvršene uspješne pripreme za prijavu energetske obnove za 32 stambene zgrade na području grada Labina i okolnih općina.

I. AHMIČEVIĆ

LIFE SEC ADAPT: ISTARSKI GRADOVI IZRADILI STRATEGIJE PRILAGODBE KLIMATSKIM PROMJENAMA

Klimatske promjene utječu na zdravlje, društvo i privredu

Analizirane su prosječne vrijednosti klimatskih parametara, temperature zraka i količine oborina, te temperaturni i oborinski indeksi ekstrema. Budžet Istre u ovom projektu iznosi sedam milijuna kuna

Glavni cilj Europskog projekta Life Sec Adapt, u čijoj provedbi sudjeluje i Grad Poreč, jest doprinijeti povećanju kapaciteta, jačanju otpornosti prema klimatskim promjenama, te olakšati prijelaz ka nisko ugljičnoj i učinkovitoj politici uporabe resursa na gospodarskoj razini u urbanim područjima Europske unije.

Pionirski projekt

Također, cilj mu je usvojiti i nadograditi model energetske održivosti zajednica, podržavajući koncept poboljšano upravljanja klimatskim pokazateljima kao najbolju praksu za razvoj čitavog niza procesa prilagodbe klimatskim promjenama na lokalnoj razini.

Kako saznajemo u gradskoj upravi, na temu

U Poreču su se susreli svi predstavnici istarskih gradova

ovog projekta održan je nedavno sastanak kojem su nazočili predstavnici Istarske županije, Istarske razvojne agencije, gradova partnera na projektu - Pule, Rovinja, Buzeta, Labina, Pazina, Poreča i porečke gradske tvrtke Parentium koja ima ulogu koordinatora. Grad Poreč je provedbu Life Sec Adapta (Upgrading Sustainable Energy Communities in Mayor Adapt Initiative by Planninig Climate Change Adaptation Strategies)

započeo je 1. rujna 2015. godine, a 5. srpnja prošle godine pristupio novom integriranom sporazumu gradonačelnika o klimi i energiji i na taj način postao jedan od prvih šest gradova potpisnika ovog dokumenta u Hrvatskoj.

-Poreč s drugim gradovima partnerima prvi su krenuli u provedbu za naše područje pionirskog projekta koji će rezultirati izradom vrlo važnog i kompleksnog dokumenta kao što

je Strategija prilagodbe klimatskim promjenama, rekla je Gordana Lalić, direktorica poduzeća Parentiuma.

Prisjetimo se, projekt je prijavljen na natječaj Life Climate Action Programa Life 2014-2020 i predstavlja nastavak uspješno provedenog CITY SEC projekta. U projektu sudjeluju četiri članice Europske unije: Italija, Hrvatska, Grčka i Španjolska. Nositelj projekta je tvrtka Sviluppo Marche, dok su preostali talijanski partneri

Regija Marche, uz 12 gradova te pokrajine i po jedan grad iz Španjolske i Grčke. Partneri iz Hrvatske su IDA kao koordinator projekta, Istarska županija, Grad Poreč i gradovi Pula, Rovinj, Buzet, Labin i Pazin. Predviđeno trajanje projekta je 40 mjeseci.

Prema informacijama iz Grada Poreča, ukupna vrijednost projekta je 24,5 milijuna kuna, a budžet Istre u njemu iznosi sedam milijuna kuna. Poreču je

namijenjen iznos od 760 tisuća kuna, od čega su 440 tisuća bespovratna sredstva Europske unije, a 320 tisuća kuna sredstva iz gradskog proračuna. Dosad je dovršeno izvješće o procjeni trenutnog stanja klimatskih pokazatelja za područje Poreča, koje predstavlja temeljni dokument slijedom kojeg će u idućem razdoblju biti postavljeni temelji i definirane buduće klimatske projekcije te izrađena procjena rizika i ranjivosti za sve gradove u projektu.

Analiza klime

Izvješće u suradnji s Državnim hidrometeorološkim zavodom izradila je tvrtka Parentium, a u njemu su analizirane prosječne vrijednosti klimatskih parametara, temperature zraka i količine oborina, te temperaturni i oborinski indeksi ekstrema.

Na sastanku je zaključeno da će neizbježne klimatske promjene imati značajan utjecaj po ljudsko zdravlje, sveukupno društvo i gospodarstvo i utjecat će na sve sektore, od poljoprivrede do vodnih resursa, dok će rastući broj prirodnih katastrofa sve više utjecati na gospodarski rast.

T. KOCIJANČIĆ

MEĐUNARODNA SURADNJA LOKALNE AKCIJSKE GRUPE SREDIŠNJA ISTRA

Projekt sporog, zelenog i zdravog turizma

Od početka ove godine OLAG Središnja Istra sudjeluje kao partner u 2,3 milijuna eura vrijednom međunarodnom projektu INSIGHTS - "Integrirane strategije sporog, zelenog i zdravog turizma" (Integrated, Slow, Green and Healthy Tourism Strategies). Nositelj projekta je Pons Danubii - Europska grupacija za teritorijalnu suradnju iz Komarna u Slovačkoj, a u projekt je uključeno 14 partnera iz Austrije, Bugarske, Hrvatske, Njemačke, Mađarske, Rumunjske, Srbije, Slovačke i Slovenije.

Projekt traje 30 mjeseci, od siječnja ove godine do lipnja 2019. godine, a odobren je u okviru Interreg Dunav Transnacionalnog programa financiranog od strane Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF) i Instrumenta za pretpri- stupnu pomoć (IPA).

Uvodni sastanak projektnih partnera održan je krajem veljače u gradu Tata u Mađarskoj, i tada je precizirano da će se partneri u ovom projektu baviti osmišljavanjem novih rješenja za razvoj turistički atraktivnih destinacija kroz izra-

du turističkih strategija u čijem će fokusu biti zaštita prirodnih i kulturnih resursa. U suradnji s lokalnim i regionalnim dionicima u turizmu provodit će se analize trenutnog stanja te detektirati nove mogućnosti za razvoj sporog, zelenog i zdravog turizma na području svakog od projektnih partnera.

Krajnji rezultat projekta trebalo bi biti osam razvijenih strategija održivog turizma na razini regija partnera, koje će poslužiti i kao model na razini cjelokupne Dunavske regi-

je. U LAG-u Središnja Istra kažu da će njihov doprinos projektu INSIGHTS biti izrada strategije održivog turizma, te mapiranje i revizija postojećih biciklističkih i pješačkih staza kako bi se stvorila mreža koja će povezivati sve važne kulturne, prirodne i gastronomske punktove što bi objedinjeno trebalo činiti eko muzej ili muzej na otvorenom, a na tome će se raditi u suradnji sa županijskim Odjelom za turizam kao pridruženim partnerom.

D. ŠIŠOVIĆ

**OSTVARENJE DJEČAČKOG SNA: JAZZ BUBNJAR TONČI GRABUŠIĆ I ARHITEKT IVAN JURETIĆ
REALIZIRALI DIZAJNERSKO ČUDO U KROŠNJI STOLJETNOG HRASTA**

Kućica na stablu za veliku djecu

Mislim da arhitektura mora uljepšavati život, mora biti veselje, mora biti u skladu s prirodom. A ova kućica je sve to, kaže Ivan Juretić. Prostor je skučen i omeđen, no kućica se savršeno uklopila, oplemenila je prostor, kaže ponosni vlasnik Tonči Grabušić

Piše **Danijela BAUK**

Kao klinac maštao sam o kućici na stablu. Danas je imamo. Mojem prijatelju arhitektu Ivanu Juretiću veliko hvala. On ju je projektirao i napravio! Ovo je premijera - poručio je prije nekoliko dana Tonči Grabušić, proslavljeni riječki jazz bubnjar na svom Facebook profilu i ovu simpatičnu objavu upotpunio s nekoliko fotografija - kućice na stablu. I to kakve kućice! Malo dizajnersko čudo u krošnji stoljetnog hrasta u dvorištu kuće za odmor u Sv. Vidu Dobrinjskom, u srcu otoka Krka.

Odlična suradnja

- Ne mogu vjerovati da je moja kućica izazvala toliko pažnje. A sve je počelo još prije desetak godina. Naime, kao dječak maštao sam o kućici na stablu, uostalom koje dijete nije. Kad sam dobio kćer Gabi, razmišljao sam da njoj napravim nešto slično, no kako to u životu inače biva, ta je ideja ostala - samo ideja. I onda sam preko frenda

Martina upoznao Ivana Juretića, arhitekta s Grobnika, zahvaljujući kojem je moj san postao stvarnost - počinje svoju priču Grabušić kojem dobrih ideja nikad ne nedostaje.

Pa kako je ta ideja ipak postala stvarnost?

- Od dječake maštarije, preko ideje ponosnog oca, do realizacije ima nekoliko bitnih momenata. Prije pet godina supruga Barbara i ja počeli smo se baviti i turizmom, uredili smo našu kuću u Sv. Vidu Dobrinjskom, u okolici Dobrinja na otoku Krku. I tad sam počeo razmišljati da je nekako oplemenim, da napravimo nešto drugačije, jer sad već svaka kuća za odmor ima bazen, vrt... Na glas sam o tim idejama promišljao s Ivanom Juretićem. To je bilo prije otprilike četiri godine, početna ideja je bila napraviti nešto za djecu, kućicu na jednom manjem stablu, no splet okolnosti je htio da to tada ne realiziramo. A i nikako da nađemo vremena. To se kuhalo četiri-pet godina, moje dijete je u međuvremenu odraslo... Nakon nekog vremena, opet sam s Ivanom razglabao o toj ideji, ali ovaj put o malo ozbiljnijoj kućici na stoljetnom hrastu u dvorištu kuće - kazuje nam Tonči i dodaje kako s Ivanom Juretićem ima odličnu suradnju.

Juretića pitamo: kako je to kad ti dođe netko s idejom da mu projektiraš kućicu na stablu?

- Kao prvo, Tonči nije bilo tko. Mi smo na istoj valnoj dužini, svaka naša prijašnja suradnja ni u jednom trenutku nije bila napor, već čisto veselje. A odgovor na vaše pitanje je

Kućica na stablu iznajmljuje se zajedno s kućom za odmor

vrlo jednostavan: ako se razumiješ s onim tko ti dođe s takvom idejom, onda je sve moguće - kratko nam odgovara Juretić.

Ivan Juretić prvi je put projektirao kućicu na stablu, no iza sebe ima pregršt zanimljivih projekata, poput obnove Rossijeve kolibe u

Nacionalnom parku Sjeverni Velebit, realiziranog u suradnji s Robertom Jonathanom Loherom, ali i planinarsko sklonište na velebitskom Ždrilu koje je pak nastalo uz podršku Hrvatskog planinarskog saveza.

- To su projekti kakve volim. Mislim da arhitek-

tura mora uljepšavati život, mora biti veselje, mora biti u skladu s prirodom. A ova kućica je sve to! To je mali jednostavni objekt u skladu sa zakonom, ali je isto tako u skladu s prirodnim okruženjem koje čini radost vlasnicima. Za ovu kućicu nisu nam bile potrebne posebne dozvole, ona spada u kategoriju takozvanih pomoćnih objekata i zato je sve bilo jednostavno. Veličinom više spada u kategoriju dizajna, a manje u arhitekturu, pojašnjava nam Juretić.

- Taj sam čuveni hrast prvi put mjerio prije tri godine, prijatelji su zbijali šale da taj hrast raste i mijenja dimenzije, a mi nikako da realiziramo kućicu. Hrast smo na kraju tri puta mjerili. Susjedi su nas gledali u čudu što radimo... - govori Juretić.

- Cijela je kućica zapravo "rođena" u Juretićevoj radionici na Grobniku. Potom je sve transportirano na Krk, i uz malu pomoć prijatelja sastavljena na licu mjesta. Moram naglasiti da je taj prostor skučen i omeđen, no savršeno se uklopila, oplemenila je prostor - nastavlja Grabušić.

- To je taj arhitektonski dio. Kućica jest neobična oblika, pomalo "špičasta", ali prati linije okruženja u kojem se nalazi. Ona je u skladu s kućom, sa štalicom koja se nalazi u istom prostoru i njen oblik prati već zadanu geometriju prostora u kojem se nalazi. Valja naglasiti kako ima svoje potporne stupove i omeđuje hrast, no ni u jednom djelu nije na njega naslonjena i on može bezbrižno i dalje živjeti i rasti - ističe Juretić.

Dodatna vrijednost

- Ivan je projektirao i posebnu lampu koja se nalazi u unutrašnjosti kućice, a zove se "Bli Blip", po slavnom jazz standardu. Tako da ta kućica u svemu nosi potpis Ivana Juretića. Kućica ima jednu prostoriju, s jedne je strane ostakljena, a ima i prozor i u njoj se nalazi francuski krevet, pa kad legneš i pogledaš kroz staklo, vidiš vrhove krošnja. Ma divan osjećaj - kaže Grabušić.

A koja je namjena i budućnost kućice?

- Pa kuću iznajmljujemo, a kućica na stablu je dodatna vrijednost. Uostalom, nije važno hoće li je gosti koristiti ili ne. Važno je da smo se odlično zabavljali i družili, bili u kreativnom zanosu dva mjeseca. I dalje nas veseli, a veseli i sve ljude iz našeg okruženja, a to je i bio prvi cilj - zaključuje Grabušić.

Igra neobičnih oblika

Toplina drva u unutrašnjosti

Glavni urednik:
Ranko Borovečki
Urednica priloga:
Jasna Orlić
Izdavač:
Glas Istre novine d.o.o.

Prilog izlazi prve srijede u mjesecu
Prilog je realiziran u suradnji s Istarskom županijom